

Beleidsplan 2026-2030

Stichting Kerk Wons

KvK-nummer 73816728
www.stichtingkerkwons.nl
Vastgesteld april 2026

Inleidend,

De Stichting Kerk Wons is opgericht op 24 januari 2019 en is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer KvK 73816728.

De kerk, in 1728 gebouwd ter vervanging van een kerk uit de 12e eeuw, is een achzijdige centraalbouw met piramidedak. Het koepeltorentje is in 1776 vernieuwd. De luidklok is door de Duitse bezetter gevorderd en in 1953 vervangen door een Van Bergen gegoten klok. Het interieur wordt gedekt door een houten koepelgewelf. Aan vijf zijden bevindt zich een galerij (1891). De preekstoel is uit 1681. Het orgel uit 1891 is gemaakt door Bakker & Timmenga.

De kerk werd in de jaren 1961-1962 gerestaureerd en kreeg daarbij een neoclassicistische ingangspartij en een consistoriekamer. Ook het interieur is toen vernieuwd.

De bestaande windwijzer van een hert, ontleend aan het wapen van Wonseradeel, werd bij de restauratie vervangen door een ontwerp van Wladimir de Vries. De kerk is een rijksmonument.

De stichting heeft ten doel het in eigendom verwerven, beheren en (laten) exploiteren van de kerk te Wons, waarbij deze in goede staat wordt gehouden.

De stichting tracht haar doel onder meer te verwezenlijken door middel van:

- a. Overleg te voeren en contacten te onderhouden met de Protestantse Gemeente SSLW (Schettens-Schraard-Longerhouw-Wons) te Schettens inzake de eigendomsoverdracht van het kerkgebouw met toebehoren aan de stichting en het verdere gebruik van de kerk door deze Protestantse Gemeente en anderen;
- b. Het verkrijgen van subsidiegelden en donaties, benodigd voor het laten uitvoeren van restauratie- en onderhoudswerkzaamheden, alsmede benodigd voor de exploitatie;
- c. Het overleggen met en informeren van de Coöperatieve vereniging Mienskip Wûns u.a., gevestigd te Wons (gemeente Súdwest-Fryslân), ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 60721480;
- d. Het onderhouden van contacten en voeren van overleg met diverse andere organisaties en overheden, werkzaam ten behoeve van en/of van belang voor de monumentenzorg;
- e. Het verrichten van alle verdere handelingen, die met het vorenstaande in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn.

De stichting beoogt niet het maken van winst en wenst in het kader van de exploitatie niet in concurrentie te treden met eventuele andere accommodaties met een ontmoetingsfunctie in Wons.

Uitgangspunten bij de exploitatie zijn:

- dat het kerkgebouw een ontmoetingsfunctie heeft;
- dat de activiteiten die gaan plaatsvinden in het kader van de exploitatie passend zijn binnen een monumentaal gebouw met een ontmoetingsfunctie, zulks ter beoordeling van het bestuur.

Het bestuur

De samenstelling van het bestuur is per 1 januari 2026:

De heer K. Boer te Wons, voorzitter

De heer R. Haanstra te Wons, secretaris

Mevrouw J. Hibma-Brouwer te Wons, lid

De heer J. de Boer te Wons, penningmeester

De bestuursleden genieten geen beloning voor hun werkzaamheden (zie statuten artikel 4.7).
De bestuursbevoegdheden zijn statutair vastgelegd (artikel 7)

Overige gegevens

Het fiscaalnummer van de stichting is 8540.31.625
De stichting heeft als bankrekeningnummer IBAN NL80 RABO 0 3407 79500
De stichting is te vinden op internet via www.stichtingkerkwons.nl
Het postadres van de stichting is Terpweg 11, 8747NT Wons.
De stichting is per e-mail bereikbaar via bestuur@stichtingkerkwons.nl

BELEIDSPLAN

1. Inleiding

De Protestantse Gemeente Wons heeft in 2018 besloten om te fuseren met de Protestantse gemeente van Schettens, Schaard en Longerhouw. De tenaamstelling van de nieuwe PG is Protestantse gemeente SSLW; deze fusie heeft geleid tot een onderzoek naar de mogelijkheden van het afstoten maar wel behouden en goed exploiteren van de kerk. Na verschillende gesprekken hierover tussen verschillende gremia in Wons is besloten om de Stichting Kerk Wons op te richten en de kerk aan deze stichting over te dragen nadat de stichting door de belastingdienst erkend is als ANBI. De stichting heeft vervolgens tot doel om de kerk te exploiteren en in goede staat te houden. Om dit doel te kunnen realiseren heeft de stichting naast het kerkgebouw 16 ha grond van de Protestantse Gemeente verworven om te verpachten.

2. Visie

In de statuten zijn de doelen en middelen van de stichting opgenomen. De visie van de stichting is in “gewone mensen taal” het levend houden van dit unieke monument voor de dorpsgemeenschap.

3. Waarom een uniek monument?

De kerk in Wons heeft waarde op verschillende terreinen. De belangrijkste worden kort benoemd:

- Cultuurhistorische waarde
- Stedenbouwkundige waarde
- Historische waarde

De cultuurhistorische waarde heeft te maken met de plek in het dorp en de geschiedenis van het dorp. Wons is een oud terpdorp in Friesland. De kerk staat op het hoogste punt van de terp, is beeldbepalend en van verre zichtbaar.

De stedenbouwkundige waarde zit dicht tegen de cultuurhistorische waarde aan. De kerk staat op een gezichtsbepalende locatie in het dorp en is omringd door het kerkhof. Rondom dit kerkgebouw en haar voorganger(s) is het dorp Wons tot stand gekomen.

De historische waarde van de kerk is groot. Niet voor niets is het een Rijksmonument. Het huidige kerkgebouw is in 1728 gebouwd, de klokkentoren is in 1776 vernieuwd en de preekstoel is zelfs van voor 1681.

Een rijksmonument in Nederland is een gebouw of object dat van algemeen belang is wegens de schoonheid, de betekenis voor de wetenschap of historische waarde.

4. Functie voor de toekomst

Naast de bovengenoemde waarden, die behouden moeten worden, is er nog een andere waarde belangrijk. Dit heeft te maken met de emotionele waarde. Als ons monument een “dood monument” wordt dan tast dit de identiteit van de mienskip (gemeenschap) aan. Op dit moment verdwijnt de religieuze functie niet maar wordt wel kleiner. Een gebouw met de uitstraling van deze kerk is zeer geschikt om binnen onze dorpsgemeenschap in bredere zin een functie te vervullen. Het concretiseren van deze brede functie heeft wel tijd nodig.

5. Taken van de stichting

De taken van de stichting zijn zo kort na de oprichting nog niet helemaal uitgekristalliseerd. We kunnen echter al wel een aantal taken duiden:

- Verwerven van financiële middelen om taken uit te voeren en de doelstelling te realiseren.
- Initiëren van (culturele) activiteiten en medewerking verlenen aan concerten van o.a. de Christelijke Muziekvereniging Hosanna en 't Woldinghe koor.
- Communicatie met de inwoners van Wons.
- Communicatie met de Protestantse Gemeente SSLW.
- Het instandhouden van de begraafplaats bij de kerk.
- Communicatie met de begrafenisvereniging.
- ..

6. Beheer

De financiële middelen van de stichting zijn de pachtinkomsten, de door de rijksoverheid beschikbaar gestelde geldbedragen bestemd voor langjarig onderhoud, subsidies en donaties, schenkingen, erfstellingen en legaten en alle andere verkrijgingen en baten. Alle geldmiddelen worden ingezet om de kerk in stand te houden en te exploiteren.

De stichting werkt met een meerjarenonderhoudsplan (MJOP). Het meest recente MJOP 2026-2031 is gemaakt met behulp van Stichting Beheer Kerkelijke Gebouwen Noord-Nederland en met het format van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed

7. Activiteiten van de stichting in de periode 2019-2025

De kerk werd gebruikt voor zogenaamd rouwen en trouwen, een twintigtal diensten per jaar van de PKN en concerten (inclusief de hiervoor noodzakelijke generale repetities) van Hosanna en 't Woldinghe koor. Daarnaast is deelgenomen aan openmonumenten dagen.

Waar nodig is er overleg gevoerd met de Begrafenisvereniging “De Laatste Eer” en over het beheer van de begraafplaats.

Vanaf 2023 is vormgegeven aan het organiseren van een viertal culturele activiteiten per jaar. In 2023 was de toegang nog gratis voor iedereen. Daarna is voor bezoekers vanaf 12 jaar een toegangsprijs van kracht. In 2024 en 2025 hebben vier events plaatsgevonden en voor 2026 zijn er vier gepland. Ook andere initiatiefnemers kunnen het gebouw huren om (passende) activiteiten te organiseren.

In 2021 heeft het orgel groot onderhoud gehad. Dit is uitgevoerd door de firma Bakker en Timmenga uit Leeuwarden. Gelukkig is het nog mogelijk om ondersteuning van fondsen en subsidie te verkrijgen om oude orgels in stand te houden.

Vanaf augustus 2025 tot maart 2026 is de Lantaarn op de koepel gerestaureerd. Dit was voor de stichting een groot project waarbij ook weer financiële ondersteuning door subsidies en bijdragen van fondsen noodzakelijk was.

8. Activiteiten van de stichting in de periode 2026 en verder

De stichting zet het ingezette beleid voort in de voorliggende periode. Daarnaast gaat gewerkt worden aan het opzetten van een groenplan voor het kerkhof, haag, bomenrij en pad rondom de kerk. In overleg met de “kerkenhelpdesk” van de gemeente, onze hovenier en de omwonenden wordt in 2026/27 een groenplan gemaakt op basis waarvan inzicht in de kosten gaat komen. Ook hiervoor zal fondsenwerving noodzakelijk zijn. Met een goed en concreet plan denkt de stichting dat dit gaat lukken.

9. Financieel

Financiële verslaglegging inclusief de financiële verantwoording als ANBI vindt jaarlijks plaats. Deze informatie is te vinden op de website van de stichting onder de kop “DE STICHTING”.